BOSHLANG‘ICH TA’LIMDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Chirchiq davlat pedagogika universiteti
Maktabgacha va Boshlang‘ich ta‘lim fakulteti
Boshlang‘ich ta‘lim yo‘nalishi 1 - kurs talabasi
Qurolbayeva Sevinch Bahrom qizi
sevinchoyqurolboyeva795@gmail.com

Chirchiq Davlat Pedagogika universiteti
Maktabgacha va boshlang‘ich ta’lim fakulteti
Boshlang‘ich ta’lim yo‘nalishi, 1-kurs talabasi
Erdosheva Iroda Alisher qizi
erdoshevairoda@icloud.com

Chirchiq davlat pedagogika universiteti
Jismoniy madaniyat fakulteti Texnologik ta’lim kafedrasi
Aqanova Sayyora Abdulla qizi
sayyoraaqanova@gmail.com

Ilmiy rahbar: Chirchiq davlat pedagogika universiteti
Psixologiya kafedrasi o‘qtuvchisi
Ozodqulov Olimjon Bahodir o‘g‘li
olimjonozodqulov30@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur tezisda boshlang‘ich ta’lim jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari, pedagogik ahamiyati va o‘quvchilar shaxsini har tomonlama rivojlantirishdagi o‘rni yoritilgan. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalarning ta’lim samaradorligini oshirish, o‘quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda ta’lim jarayonini takomillashtirishdagi roli ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: boshlang‘ich ta’lim, pedagogik texnologiya, interfaol metod, innovatsion yondashuv, ta’lim samaradorligi, o‘quv jarayoni, kompetensiya, pedagogik faoliyat.

Аннотация. В данной работе рассматриваются теоретические основы использования современных педагогических технологий в процессе начального образования, их педагогическое значение и роль в всестороннем развитии личности учащихся. Также научно обоснована роль современных технологий в повышении эффективности обучения, развитии самостоятельного мышления учащихся и совершенствовании образовательного процесса.

Ключевые слова: начальное образование, педагогические технологии, интерактивный метод, инновационный подход, эффективность обучения, образовательный процесс, компетентность, педагогическая деятельность.

Abstract. This thesis covers the theoretical foundations of the use of modern pedagogical technologies in the process of primary education, their pedagogical significance and role in the comprehensive development of students' personalities. Also, the role of modern technologies in increasing educational efficiency, developing independent thinking of students and improving the educational process is scientifically substantiated.

Keywords: primary education, pedagogical technology, interactive method, innovative approach, educational efficiency, educational process, competence, pedagogical activity.

KIRISH: Boshlang‘ich ta’lim uzluksiz ta’lim tizimining muhim bosqichi bo‘lib, u o‘quvchilarning bilim olishga bo‘lgan munosabati, intellektual salohiyati, mustaqil fikrlash qobiliyati va shaxsiy fazilatlarining shakllanishida asosiy o‘rin tutadi. Mazkur bosqichda ta’lim jarayonini samarali tashkil etish o‘qituvchidan zamonaviy yondashuvlar, pedagogik mahorat va innovatsion texnologiyalardan foydalanishni talab etadi. Chunki an’anaviy ta’lim usullari ko‘proq o‘qituvchining faoliyatiga asoslangan bo‘lsa, zamonaviy pedagogik texnologiyalar o‘quvchini ta’lim jarayonining faol subyektiga aylantirishga xizmat qiladi. Pedagogik texnologiya tushunchasi ta’lim jarayonini oldindan rejalashtirish, tashkil etish va natijaga yo‘naltirilgan holda amalga oshirishni anglatadi. Ushbu texnologiya ta’lim jarayonining barcha bosqichlarini tizimli ravishda tashkil etish, ta’lim maqsadlariga samarali erishish hamda o‘quvchilarning bilim, ko‘nikma va malakalarini rivojlantirishga qaratilgan. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta’lim jarayonida interfaollik, hamkorlik, mustaqillik va ijodkorlikni ta’minlashga xizmat qiladi. Boshlang‘ich ta’limda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish o‘quvchilarning bilim olishga bo‘lgan qiziqishini oshiradi, ularning tafakkurini rivojlantiradi hamda ta’lim jarayonining samaradorligini ta’minlaydi. Ushbu texnologiyalar asosida tashkil etilgan darslarda o‘quvchilar erkin fikrlash, o‘z fikrini bayon etish, muammoli vaziyatlarni hal qilish hamda mustaqil qaror qabul qilish ko‘nikmalariga ega bo‘ladilar. Bu esa o‘quvchilarning intellektual rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning muhim jihatlaridan biri o‘quvchi shaxsiga yo‘naltirilgan ta’limni tashkil etishdir. Ushbu yondashuv asosida har bir o‘quvchining individual xususiyatlari, qiziqishlari, qobiliyatlari va ehtiyojlari hisobga olinadi. Natijada ta’lim jarayoni o‘quvchi uchun qiziqarli, tushunarli va samarali bo‘ladi. Bu esa o‘quvchilarning bilimlarni chuqur o‘zlashtirishiga hamda mustaqil bilim olish ko‘nikmalarining shakllanishiga yordam beradi. Boshlang‘ich ta’lim jarayonida interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, o‘yin texnologiyalari va muammoli ta’lim texnologiyalaridan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Ushbu texnologiyalar o‘quvchilarni dars jarayonida faol ishtirok etishga undaydi, ularning diqqatini jamlaydi hamda o‘quv materiallarini samarali o‘zlashtirishga yordam beradi. Ayniqsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish darslarni zamonaviy talablar asosida tashkil etish, o‘quvchilarning axborot bilan ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirish hamda ta’lim jarayonini yanada samarali qilish imkonini beradi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash o‘qituvchining kasbiy mahoratini oshirishga ham xizmat qiladi. O‘qituvchi ta’lim jarayonini samarali tashkil etish uchun zamonaviy metod va texnologiyalarni chuqur o‘rganishi, ularni amaliyotda to‘g‘ri qo‘llashi hamda ta’lim jarayonini doimiy ravishda takomillashtirib borishi zarur. Bu esa ta’lim sifatini oshirishga hamda zamonaviy bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lgan barkamol shaxsni shakllantirishga yordam beradi.

Boshlang‘ich ta’limda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash ta’lim jarayonini tizimli tashkil etish bilan bir qatorda o‘quvchilarning bilish faoliyatini faollashtirishga xizmat qiladi. Zamonaviy ta’lim konsepsiyasida bilimlarni faqat o‘zlashtirish emas, balki ularni amaliy faoliyatda qo‘llay olish muhim hisoblanadi. Shu sababli pedagogik texnologiyalar o‘quvchilarning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan uyg‘unlashtirishga yo‘naltiriladi. Bu jarayonda o‘qituvchi o‘quvchilar uchun sharoit yaratib beruvchi tashkilotchi va yo‘naltiruvchi sifatida namoyon bo‘ladi.Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan ta’lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv muhim o‘rin egallaydi. Kompetensiya o‘quvchining o‘z bilim, ko‘nikma va malakalarini turli hayotiy vaziyatlarda samarali qo‘llay olish qobiliyatini ifodalaydi. Boshlang‘ich ta’limda bu yondashuv o‘quvchilarda o‘qish, muloqot qilish, muammolarni hal etish va axborot bilan ishlash kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Natijada o‘quvchilar nafaqat bilim oladi, balki ularni mustaqil ravishda qo‘llash imkoniyatiga ham ega bo‘ladi.Ta’lim jarayonida innovatsion texnologiyalardan foydalanish o‘quvchilarning ijodiy tafakkurini rivojlantirishga ham katta ta’sir ko‘rsatadi. Ijodiy fikrlash jarayoni o‘quvchilarning yangi g‘oyalarni ilgari surishi, muammolarga noodatiy yechim topishi va mustaqil qaror qabul qilishi orqali namoyon bo‘ladi. Shuning uchun zamonaviy ta’lim jarayonida ijodkorlikni rivojlantiruvchi metodlardan foydalanish muhim hisoblanadi. Bunday metodlar o‘quvchilarni izlanishga undaydi hamda ularda bilimga nisbatan faol munosabatni shakllantiradi.Boshlang‘ich ta’limda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash o‘quvchilarni baholash tizimiga ham yangi yondashuvni talab qiladi. An’anaviy baholash asosan o‘quvchilarning bilim darajasini aniqlashga qaratilgan bo‘lsa, zamonaviy baholash usullari o‘quvchilarning fikrlash jarayoni, faol ishtiroki va amaliy ko‘nikmalarini ham hisobga oladi. Formativ baholash, o‘zaro baholash va o‘z-o‘zini baholash kabi usullar o‘quvchilarning ta’lim jarayonidagi faoliyatini yanada rag‘batlantiradi.Shuningdek, zamonaviy pedagogik texnologiyalar o‘quvchilarning ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishiga ham ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Jamoada ishlash, fikr almashish va hamkorlikda faoliyat olib borish orqali o‘quvchilarda ijtimoiy kompetensiyalar shakllanadi. Bu esa ularning kelajakda jamiyatda faol va mas’uliyatli shaxs bo‘lib yetishishiga zamin yaratadi.Ta’lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni qo‘llash o‘qituvchidan ham yuqori darajadagi kasbiy tayyorgarlikni talab qiladi. O‘qituvchi pedagogik texnologiyalarning nazariy asoslarini bilishi, ularni dars jarayonida to‘g‘ri qo‘llay olishi hamda o‘quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olishi zarur. Shu bilan birga, pedagog o‘z faoliyatini doimiy ravishda tahlil qilib borishi va yangi metodlarni o‘zlashtirib borishi ta’lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, boshlang‘ich ta’limda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish ta’lim jarayonining samaradorligini oshirish, o‘quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda ularning intellektual salohiyatini yuksaltirishda muhim omil hisoblanadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan ta’lim jarayoni o‘quvchilarning bilimlarni puxta egallashiga, ijodiy fikrlash qobiliyatining rivojlanishiga hamda zamonaviy jamiyat talablariga mos shaxs bo‘lib shakllanishiga xizmat qiladi. Shu sababli boshlang‘ich ta’lim jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan samarali foydalanish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan tasdiqlangan “2030-yilgacha ta’limni rivojlantirish konsepsiyasi”. – Toshkent, 2019.
3. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta’limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Iste’dod, 2008.
4. Tolipov O‘., Usmonboeva M. Pedagogik texnologiyalarning nazariy va amaliy asoslari. – Toshkent: Fan, 2005.
5. Yo‘ldoshev J., Usmonov S. Pedagogik texnologiya asoslari. – Toshkent: O‘qituvchi, 2004.
6. Azizxo‘jaeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: TDPU, 2006.
7. Ochilov M. Yangi pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: O‘qituvchi, 2000.
8. Ro‘ziyeva D., Tolipov O‘. Pedagogika. – Toshkent: O‘zbekiston, 2010.
9. Boshlang‘ich ta’lim davlat ta’lim standarti va o‘quv dasturi. – Toshkent, 2021.
10. Ozodqulov Olimjon Bahodir o‘g‘li. (2024). Rahbar va xodim munosabatlarining boshqaruv jarayonidagi psixologik xususiyatlari. Образование наука и инновационные идеи в мире, 41(1), 110 - 113. Retrieved from https://www.newjournal.org/index.php/01/article/view/12079